Evropska komisija

Poudarki iz poročila omrežja Eurydice

Tuji jeziki v sekundarnem izobraževanju: pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi –2014/15

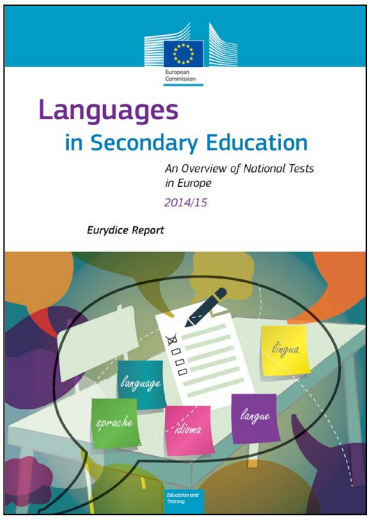

Ali ima nacionalno preverjanje znanja tujih jezikov na ravni šole dolgo tradicijo? Kakšen je namen teh preizkusov? Koliko in kateri jeziki in jezikovne spretnosti se najpogosteje preverjajo? To so osrednja vprašanja, na katera poskušajo odgovoriti avtorji novega poročila Eurydice o tujih jezikih.

Zaradi jezikovne in kulturne raznolikosti v Evropi je treba spodbujati učenje jezikov tako v šoli kot zunaj nje. To ni pomembno le zato, ker prispeva k varovanju evropske kulturne dediščine, ampak tudi zato, ker je dobro jezikovno znanje družbeno-ekonomska nujnost, če naj Evropa postane stvarnost, v kateri se njeni državljani lahko preživljajo in živijo polno življenje. Ker je na evropski ravni učenje tujih jezikov v šoli zelo pomembno, ga države močno spodbujajo.

Rezultati prve raziskave Evropske komisije o jezikovnih kompetencah, ki so bili objavljeni leta 2012, so pokazali, da je raven znanja jezikov v Evropi zelo različna in da je treba še naprej spodbujati in izboljševati poučevanje in učenje jezikov v šoli. Pristojne nacionalne oblasti v Evropi si morajo še naprej prizadevati za izboljševanje poučevanja in učenja jezikov. V *Sklepih* Sveta Evropske unije *o večjezičnosti in razvijanju jezikovnih kompetenc*([1]) iz leta 2014 je zapisano, da sta preverjanje in ocenjevanje jezikovnih kompetenc najpomembnejša dejavnika učinkovitega in uspešnega poučevanja oziroma učenja jezikov v šoli. Zaradi tega je Evropska komisija pozvala Eurydice, da pripravi vseevropski primerjalni pregled nacionalnih preizkusov jezikovnih kompetenc([2]) učencev v sekundarnem izobraževanju.

V poročilu *Jeziki v sekundarnem izobraževanju: pregled nacionalnih preizkusov znanja v Evropi v šolskem letu 2014/15* so zbrani podatki 28 držav članic EU ter Islandije, Lihtenštajna, Norveške, Turčije, Črne gore in Srbije. Referenčno šolsko leto je 2014/15. V teh poudarkih so povzete nekatere glavne ugotovitve iz študije.

([1]) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/142692.pdf

([2]) Z izrazom 'jeziki' so zajeti vsi jeziki, razen učnega oziroma učnih, klasičnih in regionalnih (manjšinskih). V večini držav uporabljajo pojem "tuji jeziki" (podrobna definicija je v Poročilu).

Kaj je Eurydice?

Eurydice je omrežje, ki se ukvarja s spoznavanjem izobraževalnih sistemov v Evropi in pojasnjevanjem njihovega organiziranja in delovanja. Omrežje pripravlja opise nacionalnih izobraževalnih sistemov, primerjalne študije o izbranih temah, kazalnike in statistične analize. S svojim delom spodbuja in povečuje razumevanje, sodelovanje, zaupanje in mobilnost, tako na evropski kot na mednarodni ravni. Omrežje sestavljajo nacionalne enote s sedežem v evropskih državah. Njihovo delo koordinira Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Vse publikacije Eurydice so brezplačno dostopne na spletišču Eurydice. Brezplačne tiskane izvode prejmete po naročilu. Za več informacij o Eurydice obiščite http://ec.europa.eu/eurydice

Poročilo
Languages in Secondary Education: An Overview of National Tests in Europe – 2014/15 je v angleščini objavljeno na spletni strani Eurydice
http://ec.europa.eu/eurydice

Tiskane izvode poročila
naročite na:
eacea-eurydice@ec.europa.eu

Stik
Wim Vansteenkiste,
Communication and Publications:
+32 2 299 50 58

V zadnjih 20 letih se v Evropi vse bolj krepi pomen nacionalnih preizkusov znanja tujih jezikov

Že poročilo *National Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results* (Eurydice, 2009) ([3]) je pokazalo, da je nacionalno preverjanje znanja oblika ocenjevanja znanja učencev, ki že od devetdesetih let prejšnjega stoletja postaja vse pomembnejša. To velja tudi za jezike. V večini držav so današnje nacionalne preizkuse znanja jezikov razvili šele nedavno, v mnogih državah jih izvajajo šele od leta 2001. Ponekod pa imajo nacionalni preizkusi znanja dolgo zgodovino, ki sega daleč nazaj, celo v devetnajsto stoletje.

Ker je priprava preizkusov znanja jezikov zahtevna, države navadno prilagajajo nacionalne preizkuse, ki so jih že razvile, novim potrebam, in sicer tako, da jih razširjajo na več jezikov, povečujejo nabor ocenjevanih spretnosti oziroma večajo število testirancev. V Luksemburgu ter na Malti in Finskem so z leti širili obseg jezikov. Drugod, na primer v Bolgariji, so nacionalne preizkuse prvotno zasnovali za eno skupino učencev, nato še za druge.

Večina nacionalnih preizkusov je namenjena odločanju o napredovanju učencev na podlagi njhovega uspeha pri preizkusih

Poudariti je treba, da so 'nacionalni preizkusi znanja' standardizirani testi oziroma izpiti, ki se organizirajo in izvajajo pod okriljem centrane oblasti. Preizkusi so lahko v različnih oblikah, vendar testiranci odgovarjajo na enaka vprašanja oziroma rešujejo naloge, izbrane iz skupne zbirke, rezultati se ocenjujejo na standardiziran oziroma enoten način.

Preizkuse je mogoče razdeliti v dve glavni kategoriji. Preizkusi s sumativno vlogo so namenjeni ocenjevanju dosežkov učencev na koncu šolskega leta ali obdobja oziroma ravni izobraževanja in so podlaga za odločanje o napredovanju učencev – to kategorijo preizkusov izvajajo v skoraj vseh državah. Preizkusi s formativno vlogo so namenjeni evalvaciji, bodisi delovanja izobraževalnega sistema ali šole oziroma posameznega učenca in so podlaga za izboljšanje metod poučevanja in učenja — v nekaj več kot polovici sodelujočih držav izvajajo to obliko preizkusov znanja.

V večini držav in regij so vzpostavili sistem nacionalnega preverjanja znanja tako na ravni nižjega kot višjega sekundarnega izobraževanja. Večino preizkusov opravljajo učenci na koncu posameznega obdobja oziroma ravni izobraževanja ali na koncu obveznega izobraževanja.

Govorne spretnosti so najmanj preverjane, bralno razumevanje najpogosteje

Med osnovnimi cilji poučevanja tujega jezika je usvojitev štirih glavnih komunikacijskih spretnosti: slušno in bralno razumevanje, govorne in pisne spretnosti. Niso vsi nacionalni preizkusi znanja jezikov zasnovani tako, da z njimi preverjajo vse štiri spretnosti. Takih je samo polovica.

Razlike med državami so največje pri preverjanju govornih spretnostih. Kot kaže, se z nacionalnimi preizkusi govorna kompetenca najredkeje preverja, bralno razumevanje pa najpogosteje. Pisna spretnost in slušno razumevanje sta po pogostosti preverjanja nekje vmes. Preverjani sta podobno pogosto. Verjetno je, da zaradi zahtevnosti preverjanja in s tem povezanih visokih stroškov preizkusov govorne spretnosti enostavno ne izvajajo na nacionalni ravni, ampak jih zasnujejo in izvedejo šole same. Tako je na primer v devetih državah (v Bolgariji, na Danskem, v Italiji, na Nizozemskem, v Avstriji, Sloveniji, na Slovaškem, v Združenem kraljestvu in na Norveškem), kjer izvajajo eno ali več nacionalnih preverjanj znanja, pri katerih je preizkus govorne spretnosti lokalno zasnovan in izpeljan.

Države z vsaj enim nacionalnim preizkusom znanja jezikov na ravni ISCED 2 ali 3, ki obsega bralno in slušno razumevanje ter pisne in govorne spretnosti, 2014/15

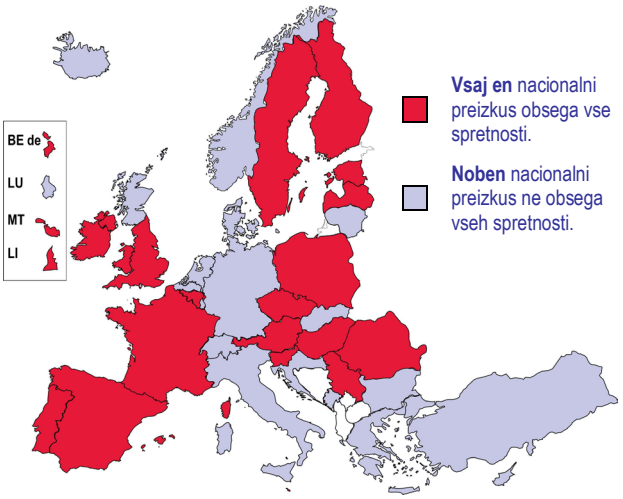

Vir: Eurydice

([3]) http://bookshop.europa.eu/en/national-testing-of-pupils-in-europe-pbEC7809995/

V večini držav imajo nacionalne preizkuse znanja več kot petih jezikov in skoraj v vseh državah preverjajo znanje angleščine

V večini držav oziroma regij izvajajo nacionalne preizkuse znanja več kot petih jezikov. V nekaj državah, kot so Irska, Francija, Združeno kraljestvo (Anglija, Wales in Severna Irska) ter Norveška, je takih izpitnih jezikov veliko več, in sicer 23, 47, 20 oziroma 39 jezikov. V dvanajstih državah z nacionalnimi preizkusi preverjajo znanje le enega jezika, praviloma angleščine.

V skoraj vseh državah oziroma regijah izvajajo nacionalno preverjanje znanja angleščine in angleščina je najpogostejši jezik, znanje katerega preverjajo s preizkusi, tako v nižjem kot višjem sekundanem izobraževanju. To pomeni, da ima angleščina, ki se je učenci učijo najpogosteje kot tuji jezik, poseben položaj v nacionalnih in šolskih učnih načrtih. V nekaterih primerih je angleščina celo obvezni šolski predmet. Z nacionalnimi preizkusi se preverjajo tudi kompetence pri drugih tujih jezikih, ki jih učenci pogosteje izberejo, to so francoščina, nemščina, španščina, italijanščina in ruščina.

Zanimivo je, da so v nekaterih državah iz političnih, zgodovinskih oziroma geografskih razlogov razvili preizkuse znanja tudi jezikov, ki se jih učenci manj pogosto učijo. Ponekod imajo nacionalno preverjanje znanja sosedskih jezikov, na primer ukrajinščine na Poljskem in finščine na Norveškem. Ni presenečenje, da je v vzhodnoevropskih državah več nacionalnih preizkusov znanja ruščine, medtem ko je v zahodnoevropskih državah več preizkusov znanja španščine in italijanščine. V nekaterih državah so pripravili tudi preizkuse znanja jezikov migrantskih skupnosti, bodisi novejših ali že dalj časa bivajočih v državi. Na Nizozemskem tako preverjajo znanje turščine in arabščine, v Združenem kraljestvu znanje kantonščine, bengalščine in urdujščine, na Norveškem somalščine in urdujščine.

V državah so razvili različne načine za zagotavljanje zanesljivosti in veljavnosti ocenjevalnih postopkov

Kot pri vseh nacionalnih preizkusih znanja je tudi pri jezikovnih pomembno zagotoviti zanesljivost ocenjevanja. Upoštevati je treba več dejavnikov, kot so priprava testnih vprašanj in nalog ter ureditev ustreznih pogojev za izvedbo. Za zagotavljanje veljavnih in primerljivih testnih rezultatov so najpomembnejši postopki točkovanja. Zato je treba določiti odgovorne osebe za ocenjevanje testov.

Rezultate nacionalnih preizkusov lahko ocenjujejo notranji ali zunanji ocenjevalci. Šteje se, da je ocenjevanje 'notranje', če rezultate pregledajo in ocenijo učitelji na šoli, na kateri testiranci opravljajo preizkus, medtem ko je ocenjevanje 'zunanje', če rezultate pregledajo in ocenijo učitelji oziroma strokovni delavci, ki niso zaposleni na učenčevi šoli ali če jih pregledajo in ocenijo z optičnim čitalnikom. V nekaterih državah vse ali del preizkusov otočkujejo elektronsko. Poudariti je treba, da preizkuse s sumativnim učinkom praviloma ocenijo zunanji ocenjevalci, enako velja za preizkuse, katerih namen je spremljanje izobraževalnega sistema kot celote. Tiste preizkuse, katerih namen je le izboljševanje poučevanja in učenja na ravni šole, praviloma ocenjujejo notranji ocenjevalci.

V večini držav, v katerih izvajajo nacionalne preizkuse znanja jezikov, imajo vzpostavljene takšne sisteme, ki v celoti zagotavljajo trdne ocenjevalne postopke.

Skupni evropski jezikovni okvir ima velik vpliv na razvoj nacionalnih preizkusov znanja jezikov

Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO) je zasnovan, da 'zagotovi jasno, razumljivo in vseobsežno podlago za pripravo jezikovnih učnih načrtov in kurikularnih smernic, učnih pripomočkov in gradiva ter podlago za ocenjevanje jezikovnega znanja'. Vse od leta 2001, ko ga je vpeljal Svet Evrope, SEJO zelo vpliva na razvijanje nacionalnih preizkusov znanja jezikov. V večini držav so nacionalne preizkuse jezikovnega znanja že povezali z globalno referenčno lestvico SEJO.([4]) Večina nacionalnih preizkusov znanja v nižjem sekundarnem izobraževanju je sestavljenih tako, da ugotavljajo, ali znanje ustreza referenčnima ravnema A2 in B1, v višjem sekundarnem izobraževanju večinoma ne višje kot ravni B2.

([4]) Globalna lestvica SEJO ima šest skupnih referenčnih ravni jezikovnega znanja: osnovni uporabnik (A1 in A2), samostojni uporabnik (B1 in B2) in učinkoviti uporabnik (C1 in C2).

Povezava med nacionalnimi preizkusi in ravnmi SEJO, ISCED 2 in 3, 2014/15

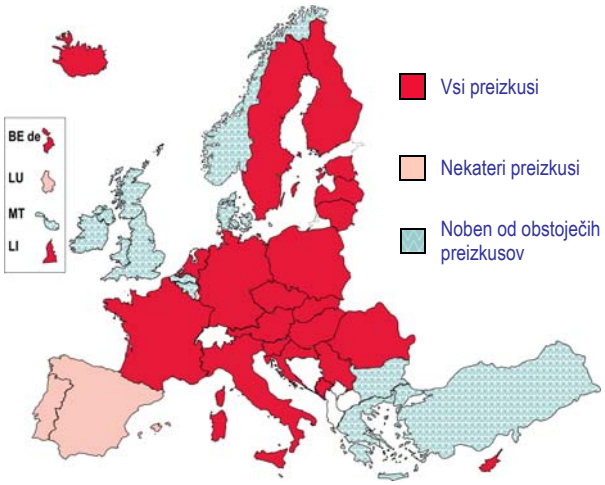

Vir: Eurydice

Poročilo v angleščini

Languages in Secondary Education: An Overview of National Tests in Europe – 2014/15

je objavljeno na spletišču Eurydice: http://ec.europa.eu/eurydice

Glejte tudi:

Key Data on Teaching Languages at School in Europe (Eurydice/Eurostat, 2012)

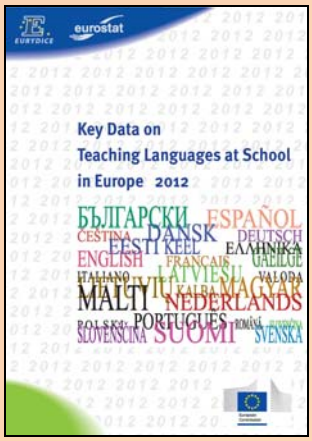

National Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results (Eurydice, 2009)

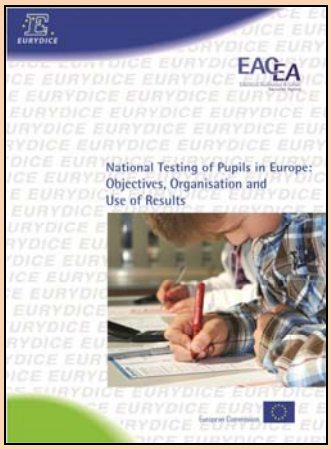

EC-04-15-605-SL-N ISBN 978-92-9492-373-8 doi:10.2797/336346 © EACEA, 2015.